

I N K L U Z Í V N A

K O M U N I K Á C I A

INKLUZÍVNA KOMUNIKÁCIA V RÁMCI GSR

Rada Európskej únie
generálny sekretariát

Generálny sekretariát Rady, 2018
© Európska únia, 2018

Reprodukcia je povolená len pod podmienkou uvedenia zdroja.

© Petr Vaclavek - Fotolia.com, © olly - Fotolia.com, © Down Syndrome Foundation of Madrid
© franzidraws - Fotolia.com, © cartoonresource - Fotolia.com, © The European Union

Na použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nepodlieha autorskému právu EÚ, si treba vyžiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Máme to šťastie, že pracujeme v multikultúrnom a viacjazyčnom prostredí, v ktorom každý z nás môže rôznymi spôsobmi podporovať rovnosť a úctu voči rozmanitosti.

Ľudia sa môžu rozvíjať len v inkluzívnom prostredí, kde sa prijíma, ctí a cení rozmanitosť. Zdravé a inkluzívne pracovné prostredie sa začína používaním inkluzívneho jazyka a obrazových prostriedkov, v ktorých sa uznáva a odráža rozmanitosť a ktoré nie sú nevedome zaujaté.

Pomocou jazyka a obrazových prostriedkov, ktoré používame, sa môžeme priblížiť k tomu, aby sa žiadna skupina ľudí necítila opomenutá, nevítaná či diskriminovaná.

Akčný plán pre dynamickejšiu, flexibilnejšiu a kolaboratívnejšiu GSR sa usiluje navodiť prostredie, v ktorom majú všetci zamestnanci a zamestnankyne vhodné podmienky, motiváciu a prostriedky na osobný rozvoj a na to, aby sa mohli podieľať na plnení cieľov GSR. Generálny sekretariát Rady tvoríte v konečnom dôsledku vy, zamestnanci a zamestnankyne.

William Shapcott
generálny riaditeľ pre administratívu

Musíme si pripomenúť, že sme sa zaviazali dodržiavať hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii: „Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám.“

predseda Európskej rady Donald Tusk, október 2017

ÚVOD

Komunikácia je silný nástroj. Je prostriedkom na formovanie našich postojov, vnímania a správania, pričom sa v nej odráža svet, v ktorom chceme žiť a pracovať.

Nedá sa preto povedať, že na slovách a obrázkoch nezáleží; pretože ak nezohľadníme východiská, ktoré majú vplyv na jazyk a obrazové prostriedky, ktoré používame, komunikácia sa môže stať prostriedkom diskriminácie.

Jazyk sa neustále mení: slová sa vyvíjajú a zároveň by sa malo vyvíjať aj to, ako ich používame. Používanie rodovo neutrálneho a nezaujatého jazyka je možnosťou, ako sa zbaviť zastaraných predstáv o mužoch, ženách, osobách so zdravotným postihnutím a iných skupinách ľudí v spoločnosti.

Účelom tohto dokumentu je poskytnúť určité usmernenie v súvislosti s používaním jazyka a obrazových prostriedkov, ako aj príklady vychádzajúce zo slovenskej jazykovej praxe, ktoré sú relevantné pre pracovné prostredie GSR.

Tento dokument je určený na to, aby pomohol používateľom slovenského jazyka, a to aj cudzincom, vyhnúť sa neúmyselnému používaniu diskriminačných výrazov. Zohľadňuje sa v ňom politický charakter našej inštitúcie a viacjazyčné prostredie, v ktorom sa pohybujeme, a má nám pomôcť vypracovať koherentnú a inkluzívnu komunikačnú politiku vo všetkých oddeleniach pre tvorbu obsahovej a vizuálnej stránky dokumentov a prípravu audiovizuálneho materiálu na vnútorné a vonkajšie použitie. Jeho súčasťou je aj stručná kapitola o neformálnom jazyku na pracovisku.

Toto usmernenie, vypracované pod záštitou oddelenia pre rovnosť príležitostí, sa týka:

- interných poznámok vrátane oznámení zamestnancom a priložených rozhodnutí generálneho tajomníka.
- oznámení o voľných pracovných miestach,
- publikácií Generálneho sekretariátu Rady,
- článkov a fotografií na intranetovej lokalite Domus,
- bežného jazyka,
- sociálnych médií a webových stránok Rady,
- materiálov používaných na školeniach a pri prezentáciách,
- plagátov nachádzajúcich sa v priestoroch GSR.

Nezahŕňa právne predpisy EÚ.

Toto usmernenie vychádza z aktuálnej praxe v GSR, z medziinštitucionálnych noriem, ako je napríklad [Medziinštitucionálna príručka úpravy dokumentov](#), z usmernení, ktoré vypracovali iné inštitúcie EÚ a medzinárodné organizácie, ako aj z dlhodobej jazykovej praxe na Slovensku.

Táto príručka vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie. Jej obsah je špecifický pre jednotlivé jazyky, keďže každý jazyk má svoj vlastný gramatický a syntaktický systém a štýl. Celkové poslanstvo všetkých verzií je však rovnaké: prostredníctvom jazyka a obrazových prostriedkov, ktoré používame, podporovať inklúziu a rozmanitosť.

ODPORÚČANIA TÝKAJÚCE SA ADMINISTRATÍVNEHO JAZYKA

Inkluzívny a nezaujatý jazyk zabraňuje vytváraniu stereotypov a odkazov na nepodstatné detaily. Oceňuje pozitívne vlastnosti ľudí zo všetkých rodových skupín a s každou sexuálnou orientáciou, osôb so zdravotným postihnutím, ľudí všetkých vekových kategórií, z akéhokoľvek prostredia a s akýmkoľvek náboženským vyznaním alebo vierou alebo bez vyznania či viery.

Na tomto mieste nájdete usmernenia k tomu, ako odkazovať na rôzne skupiny nediskriminačným spôsobom.

RODOVO NEUTRÁLNY JAZYK

Rodovo neutrálnym jazykom odkazujeme rovnako na ženy i mužov a nepodporujeme stereotypné vnímanie rodových úloh.

Pri zvažovaní rodovo neutrálnych alternatív si treba vždy uvedomiť každú prípadnú nejednoznačnosť alebo posun v zmysle a rozhodnúť sa zodpovedajúcim spôsobom.

Rodovo vyvážený jazyk

Gramatická kategória rodu v slovenskom jazyku

Gramatický rod je základnou morfológickou kategóriou podstatných mien, prídavných mien, zámen a sloviess. V slovenčine rozlišujeme tri rody: mužský (maskulínium), ženský (feminínium) a stredný rod (neutrum). Z významového hľadiska vychádza toto členenie z tzv. **prirodzeného rodu** (členenie názvov osôb podľa pohlavia), z formálneho hľadiska je dnes gramatický rod najmä klasifikačná kategória (slúži na účely zaradovania slov do skloňovacích vzorov a na určovanie formy slov závislých od substantív).

Podľa Morfológie slovenského jazyka (SPN, Bratislava 1988) sa gramatický rod substantív najvýraznejšie prejavuje „**protikladom názvov osôb ženského a mužského rodu**“, pričom nejde len o „staré protiklady typu muž – žena, otec – matka,“ ale aj o ďalšie paralelné dvojice, v ktorých sa ženský rod tvorí prechyľovaním maskulín (sused – susedka, učiteľ – učiteľka), pričom „tento rad sa s prenikaním žien do nových povolání a funkcií stále predlžuje“. V uvedenom protiklade sa za príznakový člen (zdôraznený príponou) považuje ženské meno. Mužské meno ako bezpríznakový člen (lekár) označuje nielen osoby mužského pohlavia, ale aj súhrnne (v množnom čísle) oba rody (t. j. lekárov aj lekárky) – v tomto prípade hovoríme o tzv. **generickom maskulíne**.

Formu podľa rodu nadobúdajú aj prídavné mená, prídavné zámená, ktoré sa so substantívami spájajú alebo ich nahrádzajú. Rovnako pri väzbe podmetu a prísudku závisí forma slovesa v 3. osobe singuláru minulého času od rodu substantíva v podmete:

Sudca vyniesol rozsudok. Sudkyňa vyniesla rozsudok.

Z tohto hľadiska je generické maskulínium veľmi praktické, pretože pri použití oboch rodov substantíva by museli rovnakú (teda dvojakú) rodovú formu nadobudnúť všetky zhodné menné a takisto príslušné slovesné tvary:

Štrajkujúci pracovníci a štrajkujúce pracovníčky rokovali so zástupcami a zástupkyňami vedenia podniku.

K problematike **tradičného používania generického maskulína** existujú dva postoje. Kým jeden prúd považuje používanie rodovo špecifických pojmov za násilné a neprirodzené pre jazyk, druhý prúd zastáva názor, že dominancia mužských tvarov je vylučujúca, necitlivá a v značnej miere diskriminuje ženy. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch sa z hľadiska zrozumiteľnosti a plynulosti výpovede, prípadne z technických dôvodov (pevne stanovená dĺžka textu v tabuľkách, či na webových stránkach) nedokážeme generickému maskulínu vyhnúť, v iných prípadoch môžeme použiť niektoré z možností na dosiahnutie rodovo vyváženého textu, ktoré nám súčasný spisovný jazyk ponúka (so zohľadnením postupov používaných v našej inštitúcii).

Ak nám to technické možnosti dovoľujú a nenarúša to plynulosť textu, použijeme oba rody:

Generálny sekretariát Rady navštívili študenti a študentky univerzity v Leuvene.

Tento spôsob dôsledne využívame najmä v oznámeniach o voľných pracovných miestach:

Oddelenie pre ľudské zdroje prijme asistenta/asistentku.

Uvedený spôsob preferujeme aj vo formulároch, snažíme sa vyhýbať alternatívam len vo forme prípon (študent/-ka).

Pri zdvorilostnom oslovovaní nehomogénnej skupiny sa snažíme dôsledne používať oba rody:

Vážené dámy a vážení páni, ... Vážené poslankyne, vážení poslanci, ...

Ak skupinu tvoria len muži/ženy, použijeme len mužský/ženský rod.

Podľa a niektorých jazykovedcov však vyjadrovanie obojrodovosti mužským rodom (v množnom čísle pri povolaniach) dodáva výpovedi „nádyh intelektuálnosti, neutrálnosti až odbornosti: **učitelia** = učiteľky a učitelia, **študenti** pedagogických fakúlt.“

Rovnaký odtienok majú aj hromadné mená stredného rodu: **študentstvo, obyvateľstvo.**

Namiesto výrazu v mužskom rode môžeme taktiež použiť skupinový alebo abstrahujúci názov, prípadne všeobecné pomenovanie:

Na fotografii je **učiteľský zbor** Európskej školy v Ixelles. Považuje sa to za praktické riešenie z hľadiska **pracovnej sily. Personál** misie tvoria: ...

Generické pomenovanie v mužskom rode môžeme taktiež nahradiť prídavným menom:

Hlavné body ministerského zasadnutia v Tallinne (namiesto zasadnutia ministrov).

Za rodovo príznakové (z hľadiska rodovo vyváženého jazyka) sa v slovenčine nepovažujú slová človek/ludia a osoba/osoby, hoci majú formu mužského, resp. ženského rodu:

*Starostlivosť o **maloleté osoby** (namiesto o **maloletých**). Aj **títo ľudia** majú právo na rovnaké zaobchádzanie.*

Prechýľovanie

V slovenskom jazyku má mužské priezvisko svoj ženský náprotivok, ktorý sa tvorí tzv. prechýľovaním (Kováč – Kováčová, Zelený – Zelená). Táto rodová dichotómia priezvisk plní dve základné funkcie – identifikáciu osoby a identifikáciu pohlavia. Z jazykového hľadiska sa tvorenie ženských priezvisk domáceho i cudzieho pôvodu upravuje v Pravidlách slovenského pravopisu (Veda, Bratislava 2000, s. 127 – 130), z právneho hľadiska v zákone NR SR č. 300/1993 o mene a priezvisku v znení neskorších predpisov. V našich textoch a materiáloch cudzie priezviská **zásadne prechýľujeme** (v zmysle uvedených úprav), výnimkou sú zoznamy osôb a vymenovania, v ktorých sa zachováva pôvodná forma priezvisk zapísaná v úradných dokladoch.

Predseda Európskej rady Tusk sa stretol s kancelárkou Merkelovou.

Funkcia a osoba, ktorá túto funkciu zastáva

Podľa zaužívanej praxe slovenskej prekladateľskej jednotky používame pri všeobecnom odkazovaní na funkciu alebo pozíciu samotnú generické maskulínium:

Vysoký predstaviteľ je zároveň podpredsedom Komisie a ako taký zabezpečuje jednotnosť vonkajšej činnosti EÚ.

Program Kancelárie verejného ochrancu práv pokračuje aj v druhom polroku.

Ak však hovoríme o konkrétnej osobe, ktorá danú funkciu či pozíciu zastáva, použijeme príslušný rod:

Podujatie otvorila podpredsedníčka Komisie Federica Mogheriniová.

Ombudsmanka Patakyová prijala splnomocnenca vlády pre rómske komunity.

JAZYK VO VZŤAHU K OSOBÁM SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Vizuálne materiály o osobách so zdravotným postihnutím sa musia používať citlivo, aby sa neposilňovali negatívne stereotypy

Slová odrážajú naše postoje a presvedčenie, a preto záleží na ich správnom používaní. Žiadny človek nechce byť identifikovaný podľa svojho zdravotného postihnutia. V [Dohovore Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím](#) sa žiada, aby sa prijali opatrenia na boj proti stereotypom týkajúcim sa zdravotného postihnutia¹, takže je dôležité, aby sme si uvedomovali negatívne stereotypy alebo stigmatizujúce verbálne prejavy a vyhýbali sa im.

Uvádžeme niekoľko jednoduchých tipov, ktoré môžete využiť pri písaní alebo hovorení o osobách so zdravotným postihnutím:

- Použite slovo osoba: osoba so zdravotným postihnutím.
- Zdôraznite individualitu a schopnosti každého človeka a nedefinujte ich samotným stavom.
- Vyhýbajte sa výrazom ako „trpiť“ niečím a slovám, ktoré z danej osoby robia pasívnu obeť alebo ju charakterizujú len postihnutím – napr. namiesto výrazu „sluchovo postihnutá osoba“ použite výraz „osoba s poruchou sluchu“.
- Vyhýbajte sa termínom, ktoré vymedzujú zdravotné postihnutie ako obmedzenie.
- Nepoužívajte pomenovania skupín ako „hluchí ľudia“, keďže tieto skupiny nie sú homogénne.
- Takisto by ste mali mať na pamäti, že 80 % zdravotných postihnutí je neviditeľných.

hendikepovaní, postihnutí, invalidi	▶ zdravotne postihnuté osoby, osoby so zdravotným postihnutím
slepí, zrakovo postihnutí	▶ nevidiaci/slabozrakí, osoby so zrakovým postihnutím
hluchí, hluchonemí, postihnutí, trpiaci...niečím,	▶ nepočujúci/nedoslýchaví, osoby s poruchou sluchu
autisti	▶ s (nejakým) postihnutím, s poruchou (niečoho)
osoby trpiace duševnou poruchou	▶ osoby s duševnými poruchami, osoby s poruchou duševného zdravia
pripútaný na invalidný vozík	▶ vozičkár, osoba na vozíku

¹ Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) sa vzťahuje aj na inštitúcie EÚ. Článok 8 ods. 1 písm. b): Zmluvné strany sa zaväzujú prijať okamžité, účinné a primerané opatrenia (...) na boj proti stereotypom, predsudkom a škodlivým praktikám vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím, vrátane tých, ktoré sa zakladajú na pohlaví a veku, vo všetkých oblastiach života.

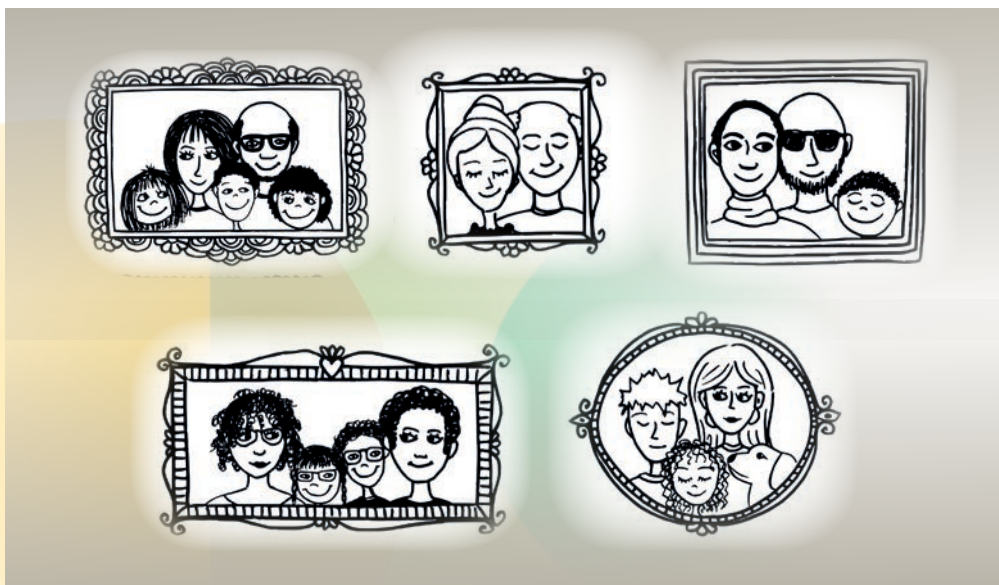
ĎALŠIE TIPY NA NEZAUJATÉ VYJADROVANIE

Ak – hoci aj neúmyselne – používate nevhodné výrazy alebo zaujatý jazyk, vylučujete určité osoby, a tým vytvárate prekážky pre komunikáciu. Ak sa chcete vyjadrovať nezaujato, vyhýbajte sa výrazom, ktorými sa ponižujú alebo vylučujú osoby z dôvodu ich veku, rodu², sexuálnej orientácie, rasy, náboženského alebo iného presvedčenia, etnického pôvodu, spoločenského postavenia alebo fyzických či duševných znakov.

Snažte sa do toho, čo píšete, zahrnúť celé vaše publikum. Nemali by ste zabúdať na to, že vaši čitatelia budú určité veci pravdepodobne vnímať rozdielne. Rešpektujte akceptovaný úzus, a ak nemáte istotu, či je daný výraz vhodný, poraďte sa.

Niekoľko príkladov

- Ak hovoríte o vzťahoch, inkluzívnejším termínom je druh/družka alebo len „**partner/partnerka**“, keďže odrážajú množstvo vzťahov, ktoré v spoločnosti existujú (napr. nemanželské páry, páry rovnakého pohlavia, registrované partnerstvá).
- Vyhýbajte sa zastaranej terminológii, napr. použite „**Rómovia**“ namiesto „cigáni“³ a „**gejovia a lesby**“ namiesto „homosexuáli“, „Lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové a intersexuálne osoby“ sa často označujú ako „**LGBTI ľudia**“. Namiesto odkazovania na osobu slovom „transgender“ použite výraz „**transrodový človek**, trans* človek“⁴.
- Vyhýbajte sa zovšeobecňujúcim tvrdeniam týkajúcim sa rôznych národností a kultúr, pretože vytvárajú príliš zjednodušený obraz osôb alebo skupín (napr. „galantní Francúzi a elegantné Francúzky“, „pracovití Nemci“). Ak potrebujete uviesť etnický pôvod alebo štátnu príslušnosť určitej osoby, urobte tak čo možno najpresnejšie. Napr. namiesto všeobecných pojmov „Ázijčan/Ázijčanka“, ktoré zahŕňajú široké spektrum osôb, použite podľa možnosti konkrétnejšie pomenovania ako „**Ind/Indka**“, „**Pakistanec/Pakistanka**“, „**Japonec/Japonka**“ alebo „**Číňan/Číňanka**“ atď.
- Nevytvárajte si domnienky o náboženskom alebo inom vyznaní ľudí⁵. Namiesto výrazu „krstné meno“ použite radšej „meno“ či „rodné meno“. Takisto je dôležité mať na pamäti, že slová „Arab/arabský“ sa vzťahujú na príslušníkov arabsky hovoriacich národov a nie sú synonymom slov „moslim/moslimský“, ktoré odkazujú na vyznávačov islamskej viery.
- Dávajte si pozor, aby ste pri komunikácii neposilňovali stereotypy súvisiace s vekom. Vyjadrite úctu tým, že budete používať výrazy ako „starší kolegovia“ a „ľudia vo vyššom veku“ a vyhnete sa vyjadreniam naznačujúcim, že je nežiaduce byť starší.

2 Pozri napr. [závery Rady o rodovej rovnosti](#) (2016).

3 Pozri napr. [závery Rady o urýchlení procesu integrácie Rómov](#) (2016).

4 Pozri napr. [závery Rady o rovnosti LGBTI osôb](#) (2016); [Presadzovanie uplatňovania všetkých ľudských práv transrodovými osobami](#) (2010).

5 [Usmernenia EÚ v oblasti presadzovania a ochrany slobody náboženského vyznania alebo viery](#) (2013).

BEŽNÝ JAZYK NA PRACOVISKU

*Ak niečo potrebujete, dajte vedieť Zuzanke
(= mojej asistentke).*

Rodovo neutrálny a nezaujatý jazyk by mal prevládať aj v hovorenej reči alebo neformálnej komunikácii. Všetci spolu nesieme zodpovednosť za vytvorenie inkluzívneho pracovného prostredia, takže je vhodné, aby sme pred tým, ako odkomunikujeme svoje myšlienky, presvedčenia a názory, o nich trochu popremýšľali. Týmto spôsobom môžeme zabrániť neúmyselnému používaniu stereotypov, znevažovaniu, či povýšeneckému alebo ponižujúcemu správaniu sa voči iným osobám.

Tu sú niektoré vyjadrenia, **ktorým sa treba vyhnúť**:

- o Vzmúž sa!*
- o To bolo hodné chlapa!*
- o Nebuď baba!*
- o Na telefonát Vám odpovie ing. Horák alebo naša Evička (= administratívna asistentka).*

Správanie alebo používanie jazyka, ktoré by sa mohlo vnímať ako diskriminačné (napr. sexistické alebo rasistické vtipy), nie je prijateľné.

Podobne sa treba vyhnúť urážlivému vyjadrovaniu voči osobám z dôvodu ich pohlavia, veku, zdravotného postihnutia, etnického pôvodu, náboženského alebo iného presvedčenia, rodovej identity alebo sexuálnej orientácie.

Ak sa obávate, že by ste mohli povedať niečo zlé, ak hovoríte o niekom alebo s niekým, kto má napríklad odlišný etnický pôvod, opýtajte sa, ako o sebe hovorí.

Humor používaný na zľahčovanie rodových otázok často posilňuje stereotypy a môže sa považovať za sexistický: *Ako zabije blondínka kapra? – Utopí ho.*

Pri niektorých „**komplimentoch**“ existuje riziko, že ich prijímateľ pochopí negatívne.

- o Správaš sa ako chlap. Na úradníčku vyzeráte veľmi žensky.*
- o Na svoj vek je celkom šikovná.*
- o Napriek svojmu veku sa v týchto technických novinkách vyzná.*

Nezabúdajte, že jazyk sa neustále vyvíja: slová môžu postupom času meniť význam a čo sa dnes akceptuje, môže byť zajtra menej vhodné alebo úplne neprijateľné. Ak sa chcete vyhnúť potenciálne urážlivým výrazom, uistite sa, že používate všeobecne akceptovanú terminológiu.

Ak máte akékoľvek pochybnosti, obráťte sa na skupinu pre rodovo vyvážený jazyk slovenskej jazykovej jednotky alebo oddelenie pre rovnosť príležitostí Generálneho sekretariátu Rady.

VIZUÁLNA KOMUNIKÁCIA

Inkluzívny jazyk sa musí podporiť inkluzívnymi vizuálnymi materiálmi, keďže mnohokrát je to vizuálny prvok, ktorý nájde odozvu u širokej verejnosti. Prezentáciou rôznych aspektov rozmanitosti (pohlavie, vek, etnický pôvod, zdravotné postihnutie, náboženské alebo iné presvedčenie, sexuálna orientácia, štátna príslušnosť) zaistíme, aby mal každý pocit, že sa ho snažíme osloviť.

Keď komunikujete, premýšľajte o rozmanitosti a inkluzívnosti:

- Ako na vás tento obrázok pôsobí? Aké sú vaše prvé dojmy?
- Páči sa vám? Prečo? Prečo nie?
- Čo vidíte na obrázku? Dokážete sa identifikovať s ľuďmi na ňom?
- Vidíte rozmanitosť? Vidíte inkluzívnosť?
- Čo sa ním chce povedať? Zodpovedá tomu, čo chcete povedať vy?

Nasledujúce odporúčania, ktoré sa vzťahujú na **plagáty, letáky, fotografie na intranetovej lokalite Domus a na akýkoľvek audiovizuálny materiál používaný počas informačných zasadnutí alebo školení**, by mali prispieť k účinnejšej komunikácii a umožniť, aby sa cieľové publikum stotožnilo s vizuálnym odkazom.

1. Vyberte obrázok, ktorý ukazuje rozmanitosť nášho pracovného prostredia v GSR.

Nezvoľte obrázok, ktorý prezentuje iba jedno pohlavie, ak je skupina ľudí, na ktorú odkazuje, zmiešaná. Ľudia, s ktorými sa robia rozhovory, alebo ktorí vystupujú vo filmových materiáloch, by takisto mali zastupovať personál GSR v celej jeho rozmanitosti.

Na tejto fotografii vidno existujúcu rozmanitosť našich úradníkov, a preto slúži ako dobrý príklad inkluzívnej komunikácie.

Na presadzovanie rozmanitosti v publikáciách, ako sú letáky, používajte **fotografie a obrázky**, ktoré odzrkadľujú všetky aspekty nášho pracovného prostredia: zväžte rovnováhu medzi mužmi a ženami, ukážte osoby so zdravotným postihnutím v každodenných situáciách, a v relevantných prípadoch zahrňte ľudí rôzneho veku a z rôznych rasových a etnických skupín.

Vizuálny obsah by mal zodpovedať textu. Takisto dávajte pozor, aby vizuálny materiál, pre ktorý sa rozhodnete, zodpovedal odkazu, ktorý sa pokúšate vyslať, napr. obrázok znázorňujúci len mužov by nebol účinný pri článku, v ktorom ste robili rozhovory s mužmi i ženami.

Skontrolujte, či znázorňujete pracovné prostredie v GSR ako otvorené a priateľské pre všetkých ľudí.

2. Ak je to možné, vyberte obrázok, ktorý vyjadruje rozmanitosť európskeho obyvateľstva.

Odporúča sa zohľadniť rozmanitosť vždy, keď je to možné.

Pozitívny príklad fotografie, ktorá odzrkadľuje etnickú rozmanitosť

3. Ukazujte osoby rôzneho pohlavia v úlohách a funkciách rovnakej hodnoty

Pozitívny príklad fotografie, ktorá zachytáva političky v aktívnej úlohe a v centre záujmu, a nie pasívne a redukované na objekty

4. Vyberte obrázok, ktorý ukazuje našu inštitúciu ako otvorenú a bez predsudkov

Nezvoľte obrázok alebo slogan, ktorý vzbudzuje dojem, že podliehame vekovej, etnickej, estetickej alebo akejkoľvek inej zaujatosti.

Aká je vaša prvá reakcia, keď sa pozriete na tento plagát?

Použité zdroje

Návrh celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike

<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=24253>

Analýza možností a významu používania rodovo vyváženého jazyka

http://www.ruzovymodrysvet.sk/chillout5_items/1/6/0/1/1601_5755f0.pdf

Ako používať rodovo vyvážený jazyk

http://www.ruzovymodrysvet.sk/chillout5_items/1/5/9/9/1599_8a6542.pdf

Pravidlá slovenského pravopisu (Veda, Bratislava 2000)

Súčasný slovenský spisovný jazyk - Morfológia (SPN, Bratislava 1988)

Ďalšie informácie:

Oddelenie pre rovnosť príležitostí

E-mail: egalite-des-chances@consilium.europa.eu

Slovenské jazykové oddelenie/UNITE SK Quality

E-mail: unite.sk-quality@consilium.europa.eu

Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 22816111
www.consilium.europa.eu